

บ้านเรือน ตัวตน คนไท ในอินเดีย

ระวีวรรณ โอฟาร์รัตนิมณี
เชวลิต สัยเจริญ
ไพลิน ทองธรรมชาติ
อินทนต์ สุกกรี

คำนำบรรณาธิการ

ในช่วงห้าสิบกว่าปีที่ผ่านมามีนักวิชาการไทยหลายท่านได้ค้นคว้าเดินทางไปศึกษาเกี่ยวกับคนไทในอินเดีย ทั้งศาสตราจารย์ ดร.คุณบรรจบ พันธุเมธา ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ตลอดจนนักวิชาการรุ่นต่อๆ มาอีกหลายท่าน ซึ่งการศึกษาของนักวิชาการไทยได้สร้างความรู้แก่สังคมไทยทั้งในอินเดียและในไทยเป็นอย่างมาก แต่ที่ผ่านมายังไม่มีงานศึกษาใด ที่ลงไปสำรวจทางสถาปัตยกรรมแบบเจาะลึก ดังคำที่ผู้เขียนกล่าวว่า “เดินทางวิจัยภาคสนามแบบนกขมิ้นเหลืองอ่อน คำที่เหน็บนอนที่นั่น” การศึกษาเจาะลึกในเชิงสถาปัตยกรรมจึงนับได้ว่าเป็นจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้

ดิฉันได้มีโอกาสเดินทางไปสำรวจเอกสารไทยและศึกษาด้านภาษาและวัฒนธรรมไทในอินเดียรวม 4 ครั้ง ทำให้ได้รับรู้พื้นฐานของชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทในอินเดีย แต่การเดินทางของนักวิจัยกลุ่มเล็กๆ กลุ่มนี้สะท้อนภาพที่แตกต่างจากประสบการณ์ที่ดิฉันได้รับในหลายประการด้วยกัน

ประการแรก คือ ประเด็นการศึกษาในสถาปัตยกรรมที่ผูกโยงวิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน มีสีสัน ได้อรรถรส เต็มอิ่มไปด้วยภาพที่สวยงามและคำบรรยาย ทำให้ผู้อ่านได้สัมผัสบรรยากาศได้อย่างชัดเจน

ประการที่สอง คณะผู้เขียนลงภาคสนามทั้งหกกลุ่มไทในอินเดีย ทั้งในแคว้นอัสสัมที่เป็นถิ่นฐานหลัก และได้ยังได้มีโอกาสเดินทางไปไกลถึงถิ่นฐานรองในแคว้นอรุณาจัลประเทศ การลงภาคสนามเชิงคุณภาพผ่านการสำรวจและสัมภาษณ์ผู้คนในบริบทจริง ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนภาพสังคมและความคิดของคนไทในอินเดีย ทั้งยังสามารถวิเคราะห์แยกแยะความคล้ายคลึงและแตกต่างระหว่างกลุ่มไททั้งหกกลุ่มได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้และเข้าใจในบริบทของกลุ่มไทในอินเดียได้ดียิ่งขึ้น

ประการที่สาม หนังสือนี้ถือได้ว่าเป็นงานเขียนบุกเบิกที่ผนวกความรู้สถาปัตยกรรมเข้ากับประเด็นประวัติศาสตร์ สังคมและมานุษยวิทยา ทำให้เราเข้าใจความเป็นไทในดินแดนที่ห่างไกลในหลากหลายมุมมอง

ประการสุดท้ายที่สำคัญยิ่ง คือ ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นประเด็นของอัตลักษณ์และตัวตนของคนไทในอินเดียที่ผ่านพลวัตและกระแสสังคมอันยาวนานหลายร้อยปี ทั้งสะท้อนประเด็นที่นักวิชาการรุ่นก่อนหน้าได้บุกเบิกและตั้งคำถามไว้ และยังได้ตั้งคำถามสะท้อนกลับมายังสังคมไทย เกี่ยวกับการตระหนักรู้ถึงความเป็นไทในภูมิภาคของเรา ซึ่งนับว่าเป็นประเด็นสำคัญยิ่ง เพราะทุกสังคมล้วนต้องเผชิญกระแสพลวัตความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การตั้งคำถามนี้จึงนับได้ว่ามีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้คนไทในถิ่นฐานต่างๆ ได้ฉุกคิดถึงความเป็นไทในตนเอง และสามารถปรับเปลี่ยนไปตามพลวัตได้อย่างเหมาะสม

ในฐานะบรรณาธิการและนักวิชาการด้านไทศึกษา ดิฉันจึงได้รับทั้งความรู้ ความบันเทิง และความอึ้งอเมอใจ จากหนังสือเล่มนี้ซึ่งทำหน้าที่เสมือนสะพานที่เชื่อมความรู้จากอดีตสู่ปัจจุบัน และพาเราคนไทยเดินทางข้ามถิ่นฐานไปรู้จักตัวตนของพี่น้องไทผ่านตัวอักษรและภาพประกอบอันงดงามในหนังสือนี้

รองศาสตราจารย์เรณู วิชาศิลป์

คำนำผู้เขียน

ในโลกเรานี้มีคนไทยอยู่ถึงร้อยกว่าล้านคน คนไทยกว่าครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทย ที่เหลืออาศัยอยู่ในหลายถิ่นฐานทั้งในพม่า จีน อินเดีย ลาว และเวียดนาม ในบรรดาถิ่นฐานไทยทั้งหลาย คนไทยในอินเดียนับว่าอยู่ไกลและเป็นที่รู้จักน้อยกว่ากลุ่มอื่น พวกเขาเป็นไทใหญ่อพยพจากเมืองหมอกขาว เมาหลวง ในบริเวณรอยต่อรัฐฉานเหนือและจีนตอนใต้ มีอยู่รวมกันกว่าสามล้านคน

สารคดีจากการเดินทางเล่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งของบันทึกภาคสนามวิจัยเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของคณาจารย์และนักศึกษาปริญญาโท 4 คน จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้ออกเดินทางตามรอยประวัติศาสตร์ไทใหญ่ เพื่อค้นหาแบบแผนบ้านเรือนของพี่น้องไททั้ง 6 กลุ่มในอินเดีย อันมีไทพากะ ไทคำตี้ ไทคำยั้ง ไทตุง ไทอ้ายตอน และไทอาหม ในพื้นที่ 2 แคว้น คือ อัสมัมและอรุณาจัลประเทศ เป็นระยะเวลา 15 วัน ใน 17 บ้าน มีเส้นทางจากเมืองกัลกัตตาสู่เมืองดิบรูการ์ มาเซริตา น้ำทราย กุยกองคำ โยรหัต โคละฆาตและสิพสาคร ซึ่งเป็นเส้นทางคล้ายกับที่ศาสตราจารย์คุณบรรจบ พันธุเมธาได้เคยออกสำรวจมาแล้วเมื่อห้าสิบกว่าปีก่อน ในการเดินทางมีพี่น้องไทพากะนำทาง รอนแรมไปยังบ้านไททั้งหกกลุ่มแบบนกดขี่เหงื่ออ่อน ค่าที่ไทนกันนอนที่นั่น ทำให้ได้ข้อมูลเจาะลึกเกี่ยวกับวิถีชีวิตพี่น้องไทในอินเดียตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตก

หลังปิดเล่มวิจัย ผู้เขียนเห็นว่ายังมีเรื่องราว “นอกเล่มวิจัย” ในระหว่างการเดินทางมากมาย ที่มีคุณค่า จึงนำมาเรียบเรียงในรูปแบบสารคดี เพื่อให้คนทั่วไปที่สนใจเรื่องราวของคนไทได้อ่าน ด้วยรูปแบบบันทึกที่อ่านง่าย มีสีสัน มีชีวิตชีวา เปี่ยมไปด้วยสาระ ความรู้และความบันเทิง จากประสบการณ์ตรงของนักวิจัย ที่ได้ไปกินอยู่หลับนอนกับพี่น้องไทในอินเดีย ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจใคร่รู้เรื่องราวและตัวตนคนไทที่ไปตั้งรกรากในดินแดนภารตะอันห่างไกลและแตกต่างกันสุดขีดกับเมืองไทถิ่นฐานบ้านเกิด

อนึ่ง ผู้เขียนเห็นว่าความรู้ในหนังสือนี้น่าจะสื่อสารกับพี่น้องไทได้ในวงกว้าง จึงได้แปลคำบรรยายได้ภาพเป็นภาษาอังกฤษ และเรียบเรียงบทความสรุปเนื้อหาวิจัยเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น

ท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้อ่านที่สนใจเรื่องราวของคนไทในอินเดีย หากเราคนไทยด้วยกันไม่สนใจเรื่องราวของชาติพันธุ์ตนเอง วันหนึ่งความเป็นไทยอาจเจือจางลงไป ผู้เขียนหวังว่าเมื่อทุกท่านได้อ่านจบ จะได้แง่มุมสะท้อนย้อนคิดถึงความเป็นไทในแผ่นดินไทยอันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของเราไม่มากนัก

สารบัญ

	หน้า
คำนิยาม	V
คำนำบรรณาธิการ	VIII
คำนำผู้เขียน	IX
Acknowledgement	X
สารบัญ	XII
สารบัญภาพ	XIV
Figure Lists in Supplementary Part	XXIV
แผนที่เส้นทางสำรวจ	XXVI
เกริ่นนำก่อนเดินทาง	1
จดหมายถึงพี่น้องไท	8
บินไปกั๊กตตา	13
ลัดฟ้าสู่อัสสัมแดนไท	24
อู่ที่พี่น้องไทที่บ้านลองกอนและบ้านเซอราปาจัน	32
สืบประวัติศาสตร์ไทพาเก	40
น้ำชามือเข้ากับแผนการเดินทางเยือนบ้านไท	50
เยือนหมู่บ้านพาเกใต้	56

	หน้า
กาเลเขาปาดไก่อ่ ไปหม่านตีป่าพาเก	80
ตามรอยทางอพยพไทพาเก: น้ำที่ราบ หม่านผาเนง หม่านนิงกำ	100
อำลาหม่านนิงกำ ไปหม่านอิงทอง	122
สู่หม่านลาลุงคำตี้	132
สู่อรุณาจัลประเทศ ถิ่นไทคำตี้	146
อุ้นีซำซา กาหม่านเมเม่	160
พักครึ่งทางที่บ้านพี่น้องไทในดิบุรการ์	168
เยือนไทคำย้งที่หม่านบาลีจัน หม่านเบ้ทบารีเสียม และหม่านนอร์เสียม	176
เยือนไทตู่จุงที่หม่านปาทอร์เสียม หม่านตีโปเมีย และหม่านโปฮูกาเทีย	206
เยือนไทอ้ายตอนทีหม่านบอร์โฮลา หม่านเต็งงานี และหม่านคูบอร์รอนี	224
เยี่ยมไทอาหมที่เมืองสิพสาคร	244
ย้อนรอยประวัติศาสตร์ที่โบราณสถานไทอาหม	266
อำลาแดนไท	278
กลับเมืองไทย	286
ทิ้งท้าย...ความเป็นไทในดินแดนพหุชาติพันธุ์	292
Supplementary Part: Vernacular Houses of Tai in India	300
เอกสารอ้างอิง	326

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	ภาพแสดงแผนที่แสดงถิ่นฐานไท Map of Tai Settlements	1
ภาพที่ 2	ภาพเจ้าเสือข่านฟ้า (ซ้าย) และ เจ้าเสือกำฟ้า (ขวา) Chao Sue Khan Pha (left) and Chao Sue Ka Pha (right)	3
ภาพที่ 3	แผนที่แสดงเส้นทางอพยพของคนไทในอินเดีย Map of migration routes of Tai in India	5
ภาพที่ 4	ภาพบรรยากาศถนนเข้าเมืองกัลกัตตา Calcutta street atmosphere	16
ภาพที่ 5	ถนนหน้าโรงแรม Street in front of the hotel	17
ภาพที่ 6	ภาพร้านอาหารจานด่วนข้างถนน Fast food stall along the street	17
ภาพที่ 7	ภาพรถลาก 2 ล้อบนถนน Two-wheeled handcart on street	18
ภาพที่ 8	ภาพชีวิตในเมืองกัลกัตตา Life in Calcutta	19
ภาพที่ 9	เมืองกัลกัตตาจากหลังคาโรงแรม Calcutta from the roof of a hotel	20
ภาพที่ 10	ชีวิตบนถนน Life on street	21
ภาพที่ 11	วัดศรีรามากฤษณะ Sri Ramakrishna Temple	23
ภาพที่ 12	ภาพถนนยามเช้าในกัลกัตตา Morning street life in Calcutta	27
ภาพที่ 13	สนามบินกัลกัตตา Calcutta Airport	28
ภาพที่ 14	บริการรถแท็กซี่ในกัลกัตตา Calcutta taxi service	29
ภาพที่ 15	ภาพเรือนพื้นถิ่นของคนพื้นเมืองในอัสสัมที่อยู่ระหว่างทาง Vernacular house of local people in Assam along the way	30
ภาพที่ 16	แม่น้ำหก Hok River	31
ภาพที่ 17	ริมฝั่งแม่น้ำหก Hok Riverside	34
ภาพที่ 18	ที่เรือนหยี่ยอด จากซ้าย ระวีวรรณ ไพลิน เซาวลิต อ้ายลวด ไส่หนี่ทุ่น หยี่ยอดและภรรยา At Ngi Yot's House: from left, Raviwan, Phailin, Chaowalit, Ai Lot, Chai Ney Thoun, Ngi Yot and his wife	36
ภาพที่ 19	ที่เรือนหยี่ยอด At Ngi Yot's house	37
ภาพที่ 20	การหารือกับอ้ายแสงในเรือนครัวของท่าน A discussion with Ai Seng in his kitchen	38
ภาพที่ 21	ลิคเครือขุนเครือเมืองเป็นพงศาวดารไทพาเก “Lik Kuer Khun Kuer Muang”, a Tai Phake Chronicle	42
ภาพที่ 22	มื้ออาหารในเรือนอ้ายแสง A meal in Ai Seng's house	44
ภาพที่ 23	แม่อำมผญา ภรรยาอ้ายแสง เวียงแก่น ในครัวของท่าน Mae Am Phya, Ai Seng's wife in her kitchen	45
ภาพที่ 24	ภาพร่างลายเส้นของอ้ายแสงเกี่ยวกับเส้นทางอพยพของไทพาเก Photograph of Ai Seng's sketch about migration route of Tai Phake	46
ภาพที่ 25	บทสนทนากับอ้ายแสงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไท A conversation with Ai Seng about Tai history	47

		หน้า
ภาพที่ 26	อาหารมื้อเช้าเริ่มจากน้ำชา ข้าวต้มมัดหรือข้าวหนุกงา จบด้วยข้าวเช้ามื้อใหญ่ Breakfast begins with tea, rice snank or Khao Nuk Nga, and ends with a big rice meal	52
ภาพที่ 27	การปรึกษาหารือกับอ้ายลอตและอ้ายแสงเกี่ยวกับเส้นทางสำรวจบ้านไท Discussion with Ai Lot and Ai Seng about survey route in Tai villages	53
ภาพที่ 28	ภาพแผนที่เส้นทางเก็บข้อมูล Route Map	54
ภาพที่ 29	ภาพบรรยากาศบ้านพากะใต้ ริมน้ำหก Atmosphere of Nam Phake Village along Hok River	58
ภาพที่ 30	หญิงชาวไทพากะที่บ้านพากะใต้ Tai Phake ladies at Nam Phake Village	60
ภาพที่ 31	วัดบ้านพากะใต้ / นักวิจัย หงษ์ยอด และทีมนักข่าวอัสสัม Nam Phake Temple / Researchers, Ngi Yot and Assamese journalists	61
ภาพที่ 32	ครอบครัวไทพากะหน้าเรือนของพวกเขา A Tai Phake family in front of their house	62
ภาพที่ 33	เรือนไทพากะ Tai Phaka house	63
ภาพที่ 34	ถนนในหมู่บ้าน Village road	63
ภาพที่ 35	แม่น้ำหก Hok River	64
ภาพที่ 36	ลักษณะเรือนและกลุ่มเรือนไทพากะ Characteristics of Tai Phake houses and house compounds	65
ภาพที่ 37	ไส่หนี่ทุ่น กับหุ่นจำลองเรือนไทพากะ Chai Ney Thoun and Tai Phake house model	67
ภาพที่ 38	แม่เฒ่าไทพากะในห้องเจ้าพารา Tai Phake lady in her Buddhist room	68
ภาพที่ 39	การสนทนาอ้ายเจเล็ด เวียงแก่น เรื่องคำไท Conversation with Ai Jelet Weingken about Tai words	69
ภาพที่ 40	พ่อเฒ่าสามโชน (บนซ้าย) แม่เฒ่าไสแจ็ด โคฮายและบุตรสาว (บนขวา) ตำราดูฤกษ์ยาม (ล่าง) Samchon Weingken (Top left) Sai Jaed Gohain (Top right) and auspicious Text (Bottom)	70
ภาพที่ 41	วงสนทนาเรื่องวิธีและเครื่องมือสร้างเรือน Conversation about house construction method and tools	71
ภาพที่ 42	การใช้พื้นที่ภายในและการกำหนดทิศทางเรือนหลัก House interior space use and directional rules	73
ภาพที่ 43	การใช้พื้นที่ของเรือน Space uses in a house	74
ภาพที่ 44	บรรยากาศในครัว Atmosphere in a kitchen	75
ภาพที่ 45	ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน Elderly in the village	76
ภาพที่ 46	ยามเย็นที่แสนสงบที่ริมน้ำหก Peaceful evening time along Hok River	77
ภาพที่ 47	เรือนไทพากะ Tai Phake house	79
ภาพที่ 48	คนพื้นเมืองอัสสัมที่หน้าเรือนของเขา Local Assamese people in front of their house	82

		หน้า
ภาพที่ 49	ภายในเรือนพวกกะลา คนพื้นเมืองในอัสสัม Interior of a house of local Assamese people	83
ภาพที่ 50	ไร่ชา Tea orchard	84
ภาพที่ 51	เรือนคนพื้นเมืองอัสสัมใกล้บ้านติปาฟาเก Local Assamese house near Tipam Phake Village	85
ภาพที่ 52	อ้ายเวียงผู้นำทางชาวไทฟาเก Ai Weing, our Tai Phake guide	86
ภาพที่ 53	ชีวิตริมน้ำหกก่อนเข้าบ้านติปาฟาเก Lifeway along Hok River in front of Tipam Phake Village	87
ภาพที่ 54	ภาพวัดบ้านติปา: วิหาร (บน) กุฏิสงฆ์ (ล่างซ้าย) และหอสงฆ์ (ล่างขวา) Tipam Village Temple: Vihara (Top) Monk house (Bottom left) Water ceremony house (Bottom right)	88
ภาพที่ 55	การสัมภาษณ์ประวัติบ้านติปากับพ่อเผ่าศรีสามโซนและภรรยา Interview with Sri Samchon and his wife about the history of Tipam Village	89
ภาพที่ 56	บรรยากาศในบ้านและในเรือนที่บ้านติปา Atmosphere of village and house at Tipam Village	90
ภาพที่ 57	เรือนไทฟาเกที่บ้านติปา Tai Phake house at Tipam Village	91
ภาพที่ 58	ภาพพื้นที่ใต้ถุนและโครงสร้างเรือน Space underneath the house and house structure	92
ภาพที่ 59	ใบตองค้อ (บน) การตากใบตองค้อ (ล่าง) Tong Kor leaves (Top) Drying Tong Kor leaves (Bottom)	93
ภาพที่ 60	นักวิจัยกับพ่อเผ่าศรีสามโซนและแม่เรือน (แถวหน้าทางขวา) และอ้ายเวียง (แถวหลังคนที่ 2 จากซ้าย) Researchers and Sri Samchon and his wife (Front row on the right) and Ai Weing (Back row 2 nd from the left)	94
ภาพที่ 61	ผู้ชายล้อมวงสับปลาเตรียมงานแต่งงาน (ซ้าย) ผู้หญิงตั้งวงทอผ้าที่ใต้ถุนเรือน (ขวา) Men gathering for fish preparation for wedding (Left) women gathering for weaving underneath the house (Right)	95
ภาพที่ 62	อ้ายจีมู เจ้าเมือง (คนยืนกลางภาพบน) ผู้นำเยาวชนกับคณะแสดงตัวน้อยของเขา Ai Jemo Thaomeng (a man in the upper photograph), a youth leader, and his little performers	96
ภาพที่ 63	การแสดงของเด็กๆ บ้านฟาเกใต้ A performance by Nam Phake children	97
ภาพที่ 64	นักวิจัยถ่ายภาพร่วมกับทีมนักแสดงบ้านฟาเกใต้ Researchers took photographs with Nam Phake performers	98
ภาพที่ 65	ยามตะวันตกดินที่บ้านฟาเกใต้ Sunset at Nam Phake Village	99
ภาพที่ 66	คณะวิจัยกับครอบครัวอ้ายแสง Researchers and Ai Seng's family	102

		หน้า
ภาพที่ 67	เรือนไทพากะที่บ้านพากะใต้ Tai Phake house at Nam Phake Village	103
ภาพที่ 68	บริเวณที่ราบมุข หนึ่งในพื้นที่ที่ไทพากะเคยอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ชั่วคราว Tirap Muk, one of temporary settlement in Tai Phake history of migration	104
ภาพที่ 69	ชาวบ้านที่มารอรับหน้ากุฏิและวิหารที่วัดผาเนง Villagers waiting for our arrival in front of monk's house and vihara at Phaneng Temple	106
ภาพที่ 70	ภูมิทัศน์ที่งดงามของบ้านผาเนงและการรับรองที่เรือนเจ้าหม่าน Beautiful landscape of Phaneng Village and reception at village leader's house	109
ภาพที่ 71	สาว ๆ บ้านผาเนง Phaneng ladies	111
ภาพที่ 72	สาวไทพากะทอผ้าได้ถุ่นเรือน Tai Phake woman weaving at her house	112
ภาพที่ 73	น้ำจิก หนึ่งในทำเลที่ไทพากะเคยมาแวะพักในประวัติศาสตร์ของการตั้งถิ่นฐาน Nam Chik, another temporary settlement of Tai Phake during migration	113
ภาพที่ 74	เรือนหลังใหญ่ของเจ้าหม่านไส่เวง จะซาบ แห่งบ้านนิงกำ A big house of a village leader, Chai Weing Chakhap of Ninggam Village	114
ภาพที่ 75	พ่อและแม่ของเจ้าหม่านไส่เวง จะซาบ Chai Weing's parents	115
ภาพที่ 76	วัดบ้านนิงกำ ยังคงรูปแบบและองค์ประกอบแบบดั้งเดิม Ninggam Temple still remains traditional form and elements	116
ภาพที่ 77	ธาตุบ้านนิงกำ (บน) รางลिनรูปนาค (ล่าง) Ninggam village pagoda (Top) Naga-shaped water pouring place (Bottom)	117
ภาพที่ 78	เรือนไทพากะที่หม่านนิงกำ Tai Phake house at Ninggam Village	118
ภาพที่ 79	บรรยากาศในเรือนเจ้าหม่านที่กว้างขวาง โถงหน้า (บน) ที่รับแขกและเรือนครัว (ล่าง) Interior atmosphere in village leader house showing a front hall (Top), a living and kitchen area (Bottom)	119
ภาพที่ 80	รำไทพากะ Tai Phake dance	121
ภาพที่ 81	วิถีชีวิตของครอบครัวยามเช้าที่หน้าเตาไฟ Morning family life by the hearth	124
ภาพที่ 82	วิถีชีวิตของผู้สูงอายุบนเรือน Life way of elderly in a house	125
ภาพที่ 83	นักวิจัยกับพ่อและแม่ของเจ้าหม่านไส่เวง Researchers and Chai Weing's parents	126
ภาพที่ 84	ถ่ายภาพพร้อมกับครอบครัวเจ้าหม่านไส่เวง Taking photograph with Chai Weing's family	127
ภาพที่ 85	เรือนเจ้าหม่านอิงทอง A house of Ingthong Village leader	129
ภาพที่ 86	การประกอบเรือนหลักและเรือนรองแบบต่อฉาก ซึ่งเรียกว่า เรือนแตก Perpendicular house composition between a main house and subordinated house called Hern Taek	130
ภาพที่ 87	วัดบ้านอิงทองตั้งอยู่ริมแม่น้ำ Ingthong Temple situated by the river	131
ภาพที่ 88	การต้อนรับที่เรือนเจ้าหม่านหงีตีซิง จะซาบ แห่งบ้านลาลุง Welcoming reception at a house of Lalung Village leader, Ngi Tee Ching Chakhap	134

		หน้า
ภาพที่ 89	ผู้หญิงที่บ้านลาลุง Women at Lalung Village	135
ภาพที่ 90	แท่นพระเจ้า และวิหารที่วัดบ้านลาลุง Buddha Shrine and Vihara at Lalung Village	136
ภาพที่ 91	ทัศนียภาพ เรือนของหงี่ตีซิง จะขาบ Perspective of Ngi Tee Ching Chakhap's house	138
ภาพที่ 92	เรือนเจ้าหม่านไท่คำตี้ที่หม่านลาลุงคำตี้ มีขนาดใหญ่และซับซ้อน A house of Tai Khamti Village leader is quite big and relatively complex	139
ภาพที่ 93	พื้นที่ภายในเรือนมีขนาดใหญ่ มีห้องหับจำนวนมาก สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติ Ample interior house space with several rooms built by natural materials	141
ภาพที่ 94	บรรยากาศในเรือน (บน) ที่หลับนอนของเรา (ล่าง) ที่เรือนของอ้ายแก้วลิต เจ้าโฮ Interior atmospheres (Top) and our sleeping corner (Bottom) at Ai Kaew Lit Chaohain's house	142
ภาพที่ 95	ภาพถ่ายกับครอบครัวอ้ายแก้วลิต ที่บ้านลาลุงคำตี้ A photograph with Ai Kaew Lit's family at Lalung Village	143
ภาพที่ 96	ชานหลังเรือนที่บ้านลาลุง Back veranda at Lalung Village	145
ภาพที่ 97	ในเรือนพักของอ้ายแสงฮุน เวียงแก่น ที่บ้านน้ำทราย In a house of Ai Seng Hun Weingken at Namsai Village	149
ภาพที่ 98	เรือนครัวในเรือนอ้ายแสงฮุน A kitchen in Ai Seng Hun's house	150
ภาพที่ 99	น้ำส้ม ถิ่นฐานไท่คำตี้ในอรุณาจัลประเทศ Nam Som River, a Tai Khamti settlement in Arunachalpradesh	151
ภาพที่ 100	วัดกยองค์ำ ริมฝั่งน้ำส้ม หรือน้ำเปรี๊ยะ ในอรุณาจัลประเทศ Kyaung Kham Temple at Nam Som Riverbank in Arunachalpradesh	152
ภาพที่ 101	วัดกยองค์ำ Kyaung Kham Temple	153
ภาพที่ 102	วิหารวัดกยองค์ำ และที่พักผู้ปฏิบัติธรรมในวัด Vihara at Kyaung Kham Temple (Top) and temple residence (Bottom)	155
ภาพที่ 103	ภาพถ่ายร่วมกับเจ้านามอินทร์ (ซ้ายมือ) อ้ายแสง (กลาง) และอ้ายแสงฮุน (ขวา) A photograph with Chao Nam In (Left) Ai Seng (Middle) and Ai Seng Hun (Right)	157
ภาพที่ 104	ภาพถ่ายร่วมกับเจ้าฟ้าราชัน น้ำส้ม และครอบครัวของท่าน A photograph with Chao Rajan Namsom and his family	159
ภาพที่ 105	เจ้าเสือฟ้า Chao Sue Pha	162
ภาพที่ 106	เรือนไท่คำตี้ที่หม่านเมเม่ ยังคงแบบฉบับรูปทรงเรือนหลังใหญ่มีตึ่มบนแบบดั้งเดิม Tai Khamti house at Meme Village still remains a traditional form of a large house with round-ended roof	163
ภาพที่ 107	ภายในเรือนไท่คำตี้ Inside Tai Khamti house	164

		หน้า
ภาพที่ 108	เรือนไทคำตี้ที่หมู่บ้านเมเม่ สร้างด้วยเทคนิคและวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม Tai Khamti house remains traditional construction and material	165
ภาพที่ 109	เรือนโห่งวกะนันตา (บน) และชานร่มหน้าเรือนไทคำตี้ (ล่าง) Ngo Kananta's house and a covered veranda of Tai Khamti house (Bottom)	166
ภาพที่ 110	แปลงฝิ่นบริเวณสวนหลังเรือน Backyard opium garden	167
ภาพที่ 111	ภาพถ่ายกับครอบครัวอ้ายแสงฮุน A photograph with Ai Seng Hun's family	171
ภาพที่ 112	อ้ายลอตและภรรยา ชื่อ อามแสง นำภาพและข้อมูลมาให้ชมในเรือนของท่าน Ai Lot and his wife, Am Seng, showed us some photographs and data in his house	173
ภาพที่ 113	ถนนในเมืองดิบรูการ์ Street in Dibrugarh	174
ภาพที่ 114	บรรยากาศตลาดกลางเมืองดิบรูการ์ Atmosphere of a central market in Dibrugarh	175
ภาพที่ 115	ภูมิทัศน์ถนนระหว่างการเดินทางไปเมืองโยรหัต Streetscape on the way to Jorhat	179
ภาพที่ 116	ถนนในหมู่บ้านบาลีจัน A road in Balijan Village	180
ภาพที่ 117	บทสนทนากับอ้ายลอตระหว่างทางไปเมืองโยรหัต A conversation with Ai Lot on the way to Jorhat	181
ภาพที่ 118	วัดบ้านบาลีจัน Balijan Temple	182
ภาพที่ 119	ศาสตราจารย์ลาลิต เสียม (ซ้าย) คณะพระและผู้อาวุโสบ้านบาลีจัน (ขวา) Professor Lalit Shyam (Left), an abbot and Tai Khamyang village leaders at Balijan Village (Right)	183
ภาพที่ 120	ภูมิทัศน์ของวัด (ซ้าย) และตัวอย่างธงที่ชาวบ้านทอถวายให้วัด (ขวา) Landscape of temple and traditional flags made by the villagers	184
ภาพที่ 121	เจ้าอาวาสวัดบ้านบาลีจัน An abbot of Balijan Temple	185
ภาพที่ 122	เรือนไทค้ายัง Tai Khamyang house	186
ภาพที่ 123	เรือนไทค้ายังในหมู่บ้านบาลีจัน Tai Khamyang house at Balijan Village	187
ภาพที่ 124	ครอบครัวไทค้ายังที่บ้านบาลีจัน Tai Khamyang family at Balijan Village	187
ภาพที่ 125	ภายในเรือนไทค้ายังของเจ้านันตา เสียม Inside Tai Khamyang house of Ananta Shyam	188
ภาพที่ 126	เจ้าดอนดินาท เสียม กำลังวาดภาพเรือนให้ดู Chao Dondinath Shyam is drawing a Tai Khamyang house for us	189
ภาพที่ 127	อาหารกลางวันที่วัดบาลีจัน A lunch at Balijan Temple	190
ภาพที่ 128	เรือนของเจ้าโพवाल เสียม ที่หมู่บ้านบาลีจัน Chao Powal Shyam's house at Balijan Village	191

		หน้า
ภาพที่ 129	อาหารมื้อกลางวันแบบไทค้ำยัณ ฌ หม่านบาลิจัน (ซ้าย) และเจ้าหม่านมอบผ้าทอเป็นของที่ระลึก (ขวา) Tai Khamyang lunch at Balijan Village (Left) Village leader gave a cloth for souvenir (Right)	192
ภาพที่ 130	ชาวบ้านที่มารอรับที่บ้านเบ็ทบารีเสียม Some Villagers waiting for us at Betbari Shyam Village	192
ภาพที่ 131	ผู้นำหมู่บ้านที่หม่านเบ็ทบารีเสียมเดินนำทางสำรวจ Village leaders at Betbari Shyam Village led us in the village survey	193
ภาพที่ 132	ชาวบ้านไทค้ำยัณ Tai Khamyang villagers	194
ภาพที่ 133	เรือนไทค้ำยัณบ้านเบ็ทบารีเสียม (บน) กลุ่มชาวบ้านร่วมสำรวจ (ล่าง) Tai Khamyang house at Betbari Shyam (Top) villagers accompanied us in village survey (Bottom)	195
ภาพที่ 134	เจ้าของเรือนที่บ้านเบ็ทบารีเสียม House owner at Betbari Shyam Village	196
ภาพที่ 135	ลวดลายบนผ้าของชาวไทค้ำยัณที่หม่านเบ็ทบารีเสียม Pattern on Tai Khamyang cloth at Betbari Shyam Village	196
ภาพที่ 136	เรือนปลูกคร่อมดิน A house built on ground	197
ภาพที่ 137	เรือนไทค้ำยัณที่บ้านเบ็ทบารีเสียมที่สร้างแบบตติดิน A Tai Khamyang house at Betbari Shyam built on ground	198
ภาพที่ 138	ผนังเรือนลูบด้วยดินใหม่ (บน) และหลุมดินสำหรับลูบผนัง A wall was treated by earth (Top) an earth well for wall finishing (Bottom)	199
ภาพที่ 139	วัดบ้านนอร์เสียม Nor Shyam Temple	200
ภาพที่ 140	เรือนไทค้ำยัณที่บ้านนอร์เสียม Tai Khamyang house at Nor Shyam Village	201
ภาพที่ 141	เรือนไทค้ำยัณที่หม่านนอร์เสียม (บน) ใต้ถุนเรือนใช้เลี้ยงสัตว์และเก็บของ (ล่าง) Tai Khamyang house at Nor Shyam Village (Top) underneath the house for domestic animals and storages (Bottom)	202
ภาพที่ 142	บรรยากาศในการสำรวจบ้านไทค้ำยัณ Atmosphere during survey in Tai Khamyang Village	204
ภาพที่ 143	เรือนไทค้ำยัณ Tai Khamyang house	205
ภาพที่ 144	ชาวอัสสัมกำลังเก็บชาในสวนข้างทางระหว่างเดินทางไปบ้านไทตุรุง Local Assamese people are collecting tea leaves in the orchard on the way to Tai Turung Village	208
ภาพที่ 145	วัดบ้านปาทอร์เสียมของไทตุรุง Pathar Shyam Temple of Tai Turung	210
ภาพที่ 146	เรือนไทตุรุง นิยมแยกเรือนพระออกจากเรือนหลัก Tai Turung house separates the Buddha house from a main house	212
ภาพที่ 147	เรือนของชาวไทตุรุงที่บ้านปาทอร์เสียม Tai Turung house at Pathar Shyam Village	213

		หน้า
ภาพที่ 148	ช่างกำลังเปลี่ยนโครงหลังคาที่ทำจากไม้และไม้ไผ่ Local craftsmen are changing roof materials made of wood and bamboo	214
ภาพที่ 149	ครอบครัวของซานู เสียม Sanu Shyam's family	214
ภาพที่ 150	วัดบ้านติโปเมีย Tipomia Temple	215
ภาพที่ 151	บรรยากาศบ้านติโปเมีย Atmosphere at Tipomia Village	216
ภาพที่ 152	ครัวไฟในเรือนที่บ้านโปฮุกาเทีย A kitchen in a house at Pohukatia Village	217
ภาพที่ 153	เรือนของชาวไทตुरु้งบ้านโปฮุกาเทีย มีลักษณะผสมผสานระหว่างเรือนยกพื้น และเรือนดิน (บน) เรือนไทตुरु้ง มียุ่งข้าวหลายหลัง (ล่าง) Tai Turung house have combined characteristics of house on stilts and on ground (Top) a Tai Turung house with several rice granaries (Bottom)	218
ภาพที่ 154	เรือนไทตुरु้งสร้างบนดิน มีเรือนพระแยก Tai Turung house built on ground with separated Buddha house	219
ภาพที่ 155	มังคะละ หรือเจ้าเสื่อ อยู่บริเวณท้ายบ้าน Mangala or village spiritual place at the rim of village	220
ภาพที่ 156	สัมภาษณ์ชาวบ้านที่บ้านโปฮุกาเทีย Interviews with Pohukatia Village	221
ภาพที่ 157	ภูมิทัศน์การอยู่อาศัยที่บ้านโปฮุกาเทีย Domestic Landscape at Pohukatia Village	223
ภาพที่ 158	แม่เรือนกำลังทำอาหารเช้าให้เรา A house wife is preparing breakfast for us	226
ภาพที่ 159	วัดบ้านบอร์โฮลา Borholla Temple	228
ภาพที่ 160	เรือนไทอ้ายตอนที่บ้านบอร์โฮลา Tai Aiton house at Borholla Village	229
ภาพที่ 161	ปู่จากรกำลังเขียนธรรมด้วยภาษาไทยอ้ายตอน Ritual leader is writing some Buddhism script in Tai Aiton language	230
ภาพที่ 162	ภาพแสดง เพเฮดเฮิน หรือตำราสร้างเรือน Photograph showing Phe Hed Hern or a script of house construction	231
ภาพที่ 163	การตำดินผสมมูลวัวสำหรับลูบพื้นและผนังเรือน Earth pounding with cow dung for finishing house floor and wall	233
ภาพที่ 164	ชีวิตภายในเรือนไทอ้ายตอน Life in Tai Aiton house	234
ภาพที่ 165	เรือนและลานหน้าเรือนของไทอ้ายตอนที่บ้านเต็งงานี A house and a front yard of Tai Aiton at Tengtani Village	235
ภาพที่ 166	บรรยากาศในเรือน ไทอ้ายตอน ซึ่งมีพี่น้องไทอาหมมาเยี่ยมเยือน Atmosphere of Tai Aiton house with Tai Ahom visitors	236
ภาพที่ 167	ภายในวิหารที่วัดบ้านเต็งงานี Inside a vihara at Tengtani Temple	237
ภาพที่ 168	การสัมภาษณ์เรื่องการสร้างเรือน An Interview about house construction	238
ภาพที่ 169	วัดบ้านของบ้านดูบอร์รอนี Dubarani Temple	238
ภาพที่ 170	เรือนของเจ้าวันทอง ทะโมง A house of Chao Wanthong Thamong	239

		หน้า
ภาพที่ 171	ถ่ายรูปปร่วมกันกับผู้นำบ้าน และชาวบ้านดูบอร์รอนี A photograph with village leaders and villagers at Dubarani Village	240
ภาพที่ 172	พักผ่อนหน้าเรือนที่บ้านดูบอร์รอนี Relax in front of a house at Dubarani Village	242
ภาพที่ 173	ภาพถ่ายร่วมกับครอบครัวของอ่องทูน เสียม A photograph with Aungtun Shyam's family	246
ภาพที่ 174	เจ้าอาตุล บามาย์และเจ้าสา่งบุญ ผู้ก่อน Chao Atul Bamah and Biswa Sangbun Phukon	247
ภาพที่ 175	สา่งบุญ ผู้ก่อน หมอหลวงของไทอาหม สาธิตพิธีไหว้ผีเรือนในเรือนของท่าน Biswa Sangbun Phukon is demonstrating the house spirit worship in his house	248
ภาพที่ 176	เรือนไทอาหมของผู้เฒ่าสา่งบุญ ผู้ก่อน Tai Ahom house of Biswa Sangbun Phukon	249
ภาพที่ 177	การสัมภาษณ์และบรรยากาศในเรือนผู้เฒ่าสา่งบุญ ผู้ก่อน An interview with and an interior of Biswa Sangbun Phukon's house	250
ภาพที่ 178	หนังสือพจนานุกรมไทอาหม มีคำศัพท์อาหมว่าด้วยบ้านเรือน Ahom Lexicon with some Ahom vocabularies about house and village	251
ภาพที่ 179	เอกสารโบราณเกี่ยวกับคติจักรวาลของไทอาหม Old script about Tai Ahom Cosmology	251
ภาพที่ 180	พ่อหมอโจนาราม สา่งบุญ ผู้ก่อน นำลิกฮ้องขวัญมาให้ชม Jonaram Sangbun Phukon (Left) is showing an old script called Lik Hong Kwan	253
ภาพที่ 181	เอกสารโบราณเกี่ยวกับลิกฮ้องขวัญเจ้าฟ้าไทอาหม Old scripts called Lik Hong Khwan Chaopha of Tai Ahom	254
ภาพที่ 182	เอกสารโบราณสำหรับดูฤกษ์ยามแต่งงานของไทอาหม Old scripts about auspicious times in wedding of Tai Ahom	254
ภาพที่ 183	ภาพเสือก่าฟ้าที่ฝาเรือนผู้เฒ่าโจนาราม Sue Ka Pha photograph at Jonaram's house	255
ภาพที่ 184	เรือนผู้เฒ่าโจนาราม สา่งบุญ ผู้ก่อน Jonaram Sangbun Phukon's house	255
ภาพที่ 185	การสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนไทอาหม Interview about Tai Ahom history	256
ภาพที่ 186	พ่อหมอติเลศวร หมอหุง (ซ้าย) และลิกทายโชคชะตา (ขวา) Tileswar Mohung (Left) and old scripts about fortune telling (Right)	257
ภาพที่ 187	การสนทนากับผู้เฒ่ามุขเศศวร หมอหั้น A conversation with Mukheswar Mohan	258
ภาพที่ 188	เรือนของผู้เฒ่ามุขเศศวร หมอหั้น Mukheswar Mohan's house	259
ภาพที่ 189	บรรยากาศในสถาบันไทอาหมศึกษา Atmosphere at Institute of Tai Ahom Studies	261

		หน้า
ภาพที่ 190	ภาพถ่ายกับศาสตราจารย์คีริน ผู้กอน A photograph with Professor Girin Phukon	262
ภาพที่ 191	เรือนแขก Guesthouse	262
ภาพที่ 192	ภาพถ่ายหน้าสถาบันไทศึกษา A photograph in front of Institute of Tai Studies and Research	263
ภาพที่ 193	แผงปลาที่จับจากแม่น้ำพรหมบุตร Fish stall caught from Brahmaputra River	265
ภาพที่ 194	เยือนพิพิธภัณฑท์ไทที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยดิบรูการ์ A Visit to Tai Museum at the Department of Anthropology, Dibrugarh University	269
ภาพที่ 195	ภาพถ่ายร่วมกับอาจารย์ และนักศึกษาวิชาไทศึกษา A photograph with academic staff and students in Tai Studies	270
ภาพที่ 196	พิพิธภัณฑท์ไทอาหม เมืองสิพสาคร Tai Ahom Musuem in Sibsagar	271
ภาพที่ 197	รังคฆร Rang Ghar	272
ภาพที่ 198	รังคปุร Rangapur	273
ภาพที่ 199	ภายในรังคปุร Inside Rangapur	274
ภาพที่ 200	เจ้าหุง หรือ การ์ทโกน Ghargaon	275
ภาพที่ 201	เจ้ารายดอย Charaideo	277
ภาพที่ 202	ในเรือนอ้ายลอด Inside Ai Lot's house	281
ภาพที่ 203	ภาพถ่ายกับอ้ายลอดและแม่อามแสง A photograph with Ai Lot and Am Seng	282
ภาพที่ 204	สนามบินดิบรูการ์ Dibrugarh Airport	283
ภาพที่ 205	ร้านขายผ้า Clothes store	285
ภาพที่ 206	ภาพชีวิตบนถนนในกัลกัตตา Life scenes on street in Calcutta	288
ภาพที่ 207	แผงขายอาหารบนถนนในเมืองกัลกัตตา Food stall on street in Calcutta	289
ภาพที่ 208	ชีวิตบนถนนยามเช้า Morning life on street	290
ภาพที่ 209	เอกสารโบราณของไทอาหมเขียนบนเปลือกไม้ Tai Ahom old scripts written on wood bark	295
ภาพที่ 210	วิถีบ้านไท Tai village life	296
ภาพที่ 211	ตัวอย่างวัตถุวัฒนธรรมที่พบในพื้นที่ศึกษา Examples of cultural materials found in the study area	299

Figure Lists in Supplementary Part

Figure 1 Six Tai groups in India	302
Figure 2 Map of Shan migration during 13th century to present times	303
Figure 3 Timeline of migration of six Tai group in India	304
Figure 4 Conceptual framework	305
Figure 5 Study area	306
Figure 6 Tai settlements in Brahmaputra River Valley	308
Figure 7 Examples of village layout	309
Figure 8 Analysis of 52 houses	310
Figure 9 Analysis of house forms by ethnic groups	311
Figure 10 Analysis of plans by ethnic groups	313
Figure 11 Analysis of sections showing the building system	314
Figure 12 An analysis of materials and structures	315
Figure 13 Analysis of typical house compounds	317
Figure 14 Analysis of house form	319
Figure 15 Analysis of house development	320
Figure 16 Analysis of interior space arrangement	322
Figure 17 Domestic life in a house	323
Figure 18 Cultural mapping of Shan houses	325
Figure 19 Cultural mapping of Tai houses	327

CHIANG MAI
UNIVERSITY PRESS

ISBN: 978-616-398-063-2

9 786163 980632

တစ် 580 အုပ်

เกริ่นนำ
ก่อนเดินทาง

ไท

เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เก่าแก่และใหญ่ที่สุดกลุ่มหนึ่งของอุษาคเนย์ เป็นกลุ่มที่เชื่อมโยงกันในลักษณะเครือญาติ เชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม คนไทมีอยู่ทั้งหมดน้อยกว่าล้านคน กระจายตัวอยู่ใน 6 ประเทศ คือ จีน ไทย พม่า ลาว เวียดนาม และอินเดีย มีกลุ่มย่อยอยู่หลายกลุ่ม อาทิ ไทใหญ่ ไทลื้อ ไทเขิน ไทยวน ไทย ไทลาว ไทดำ ไทแดง

ภาพที่ 1 ภาพแสดงแผนที่แสดงถิ่นฐานไท
Map of Tai Settlements

ไทใหญ่เป็นหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์ไทที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดกลุ่มหนึ่ง คนไทใหญ่เรียกตนเองว่า “ไต” หรือ “ไตโหลง” ตรงกับภาษาไทยว่า ไทหลวง หรือไทใหญ่ เรียกบ้านเกิดเมืองนอนของตนว่า “เม็งไต”

คนไทใหญ่มีรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ร่วมกันอยู่ที่ลุ่มน้ำเมมา ณ เมืองหมอกขาวเมมาหลวงซึ่งปัจจุบันอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างจีนกับพม่า ประวัติศาสตร์ไทใหญ่มีบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรมาประมาณ 800 ปีแล้ว มีปรากฏหลักฐานในพงศาวดารไทใหญ่ทั้งในจีน พม่า ไทยและอินเดีย ซึ่งกล่าวพ้องกันถึงตำนานไทใหญ่ภาคฟ้าและภาคดิน ตำนานภาคฟ้ากล่าวถึง “แลงดอน”หรือเทพบนฟ้าว่า ได้ส่งโอรสมาเกิดบนโลกมนุษย์ เพื่อเป็นบรรพบุรุษของคนไทใหญ่ทั้งหมด ตำนานภาคฟ้าจึงทำหน้าที่ร้อยเรียงคนไทใหญ่ว่าเป็นเชื้อเครือเดียวกัน เป็นผู้สืบสายแลงดอนหรือผีใหญ่ที่อยู่บนฟ้าเหมือนกัน ส่วนตำนานภาคดินหรือภาคมนุษย์ว่าด้วยเรื่องราวโอรสของแลงดอนสองพระองค์ ได้แก่ ขุนลูและขุนโล มีลูกหลานสืบมาและแยกย้ายไปปกครองดินแดนไทใหญ่ทั้งหลาย

อาณาจักรไทใหญ่ เริ่มก่อร่างสร้างตัวขึ้นตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 10 หรือราวพันกว่าปีที่แล้ว ณ ลุ่มน้ำคองหรือน้ำสาละวิน บริเวณรอยต่อระหว่างตอนใต้ของจีนและทางตะวันออกของพม่า อาณาจักรไทใหญ่ช่วงแรกยังไม่เป็นปึกแผ่น เพียงปกครองตนเองเป็นรัฐเจ้าฟ้าขนาดเล็ก ภายหลังจึงเสริมสร้างตนจนเป็นปึกแผ่นในพุทธศตวรรษที่ 17 หรือประมาณ 800 ปีก่อน จากการทำเสื่อข่านฟ้า กษัตริย์ไทใหญ่แห่งเมืองเมมาได้รวบรวมรัฐเจ้าฟ้าไทใหญ่ทั้งหลายไว้ในปกครอง ทั้งยังขยายอาณาเขตไปครอบคลุมแดนไทลื้อ ไทจีน ไทยวนและไทลาว และสามารถขยายอำนาจปกครองเหนืออาณาจักรพม่าด้วย ในเวลาไล่เลี่ยกัน มีกษัตริย์ไทใหญ่อีกพระองค์หนึ่ง มีพระนามว่าเสื่อก่าฟ้า ได้ขยายอาณาจักรไทใหญ่ไปทางตะวันตกอีกเส้นทางหนึ่ง โดยอพยพไพร่พลไปสร้างอาณาจักรไทอาหมในลุ่มน้ำพรหมบุตรทางตะวันออกเฉียงเหนือของชมพูทวีป อาณาจักรไทใหญ่ทั้งสองแผ่นดินรุ่งเรืองขึ้นพร้อมกัน และเริ่มเสื่อมอำนาจลงในเวลาไล่เลี่ยกัน คือ ราวพุทธศตวรรษที่ 23 - 24 หรือประมาณ 200 - 300 ปีก่อน เมื่อพระเจ้าอลองพญา กษัตริย์พม่าได้ตีอาณาจักรไทใหญ่ ไล่ได้เกือบทั้งหมด มีผลให้คนไทใหญ่จำนวนมากอพยพออกจากแผ่นดินเกิดเมืองนอนของตนเอง ไปยังดินแดนเพื่อนบ้านทั้งในจีน ไทย และอินเดีย เมื่อเจ้าอาณานิคมได้แผ่ขยายมายังภูมิภาคอุษาคเนย์ อาณาจักรไทใหญ่จึงล่มสลายลง และถูกยึดครองอย่างเบ็ดเสร็จในยุคอาณานิคมอังกฤษในราวพุทธศตวรรษที่ 24 หรือ 100 กว่าปีที่ผ่านมา ประวัติศาสตร์ของไทใหญ่ได้แสดงให้เห็นว่าไทใหญ่เป็นหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์ไทที่มีบทบาทมากในยุคแปดร้อยปีที่ผ่านมา ความเป็นไทใหญ่ก่อร่างจากตัวตนภายในของชาติพันธุ์ไทกลุ่มหนึ่งที่มีอัตลักษณ์ของตนเอง ผ่านการปะทะสังสรรค์กับวัฒนธรรมหลักที่อยู่รอบจนหลอมรวมเป็นลักษณะเฉพาะในแบบของตนเอง

ภาพที่ 2 ภาพเจ้าเสือชานฟ้า (ซ้าย) และ เจ้าเสือท่าฟ้า (ขวา)
Chao Sue Khan Pha (Left) and Chao Sue Ka Pha (Right)

ไทใหญ่ในอินเดีย ในปัจจุบันอาศัยอยู่ในแคว้นอัสสัมและอรุณาจัลประเทศ มีประชากรรวมกันอยู่ราวสามล้านคน กว่าร้อยละ 90 เป็นไทอาหม ซึ่งเป็นลูกหลานคนไทใหญ่กลุ่มแรกที่อยู่อพยพตามเสือก่าฟ้าไปอยู่ในลุ่มน้ำพรหมบุตรเมื่อแปดร้อยปีก่อน การอพยพในครั้งนั้นถูกบันทึกในพงศาวดารไทอาหมว่ามีไพร่พลจำนวนทั้งสิ้น 9,000 คน ออกจากลุ่มน้ำเมา ผ่านเทือกเขาสูงทางตอนเหนือ ได้ทำพิธีกรรม “ปาดไก่แข่งกัน” เป็นการให้สัตย์สาบานกันที่ภูเขานี้ว่าจะไม่ล่วงล้ำดินแดนกัน¹ แล้วจึงเดินเท้าข้ามเทือกเขาเข้าสู่ลุ่มน้ำพรหมบุตร ซึ่งเป็นดินแดนที่มีคนพื้นเมืองหลายกลุ่มอาศัยอยู่แล้ว กลุ่มไทใหญ่ภายใต้การนำของเสือก่าฟ้าสามารถปราบปรามชนพื้นเมืองเดิมลงได้ราบคาบ และสร้างอาณาจักรขึ้น ช่วงที่อพยพไปครั้งแรกนั้น คนไทใหญ่ยังไม่รับนับถือศาสนาพุทธ มีเพียงผีเป็นความเชื่อหลัก มีภาษาไทยในรูปภาษาเขียนแล้ว กลุ่มไพร่พลของเสือก่าฟ้านั้นถูกเลือกสรรแล้วให้มีทั้งขุนนาง ปราชญ์ หมอพิธีกรรม หมอผี และผู้สืบทอดธรรมเนียมต่างๆ ครอบกระบวน ทำให้ความเป็นไทใหญ่ในกลุ่มไทอาหมยุคแรกยังคงมีอัตลักษณ์ไทอยู่อย่างชัดเจน มีทั้งระบบเจ้าฟ้า ระบบศักดินา ทั้งยังมีความเชื่อเรื่องผีโดยไม่มีศาสนาอื่นมาปะปน แต่หลังจากผ่านไปได้ประมาณร้อยปีเศษ อาณาจักรอาหมเริ่มรับเอาศาสนาและวัฒนธรรมฮินดูเข้ามาในราชสำนักในสมัยของเสือนั่งฟ้า กษัตริย์ลำดับที่ 8 ของราชวงศ์อาหม ซึ่งเมื่อครั้งยังมีได้ขึ้นสืบราชบัลลังก์ ได้ประสบชะตากรรมจนมีเหตุให้ถูกขับออกนอกพระราชวัง และพราหมณ์ได้นำไปชุบเลี้ยงเอาไว้ ภายหลังเมื่อกลับมาสืบบัลลังก์ จึงนำธรรมเนียมฮินดูเข้ามาในราชสำนัก กาลเวลาผ่านไปความเป็นฮินดูในราชสำนักเข้มขึ้นขึ้นเรื่อยๆ จนกษัตริย์องค์ต่อๆ มา เปลี่ยนมารับฮินดู และเปลี่ยนคำเรียกพระนามจากแต่เดิมใช้คำขึ้นต้นว่า เสือ เป็นลงท้ายว่าสิงห์ ตามอย่างกษัตริย์ฮินดู กาลเวลาผ่านไป ความเป็นฮินดูได้แทรกซึมไปสู่ระดับไพร่ฟ้าผ่านการแต่งงานและย้ายถิ่นฐาน จนคนไทอาหมรับนับถือศาสนาและวัฒนธรรมฮินดูไปเกือบทั้งหมด อาณาจักรไทอาหมดำรงเอกราชภายใต้วิถีฮินดูอยู่ราวห้าร้อยปี ต้องเผชิญศึกทั้งในและนอกราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อถึงช่วงพุทธศตวรรษที่ 24 จึงเสียเอกราชแก่อังกฤษและถูกผนวกดินแดนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแคว้นอัสสัมของอินเดีย ถือเป็นารอสานของอาณาจักรไทอาหมที่ปกครองมายาวนานที่สุดในที่สุด

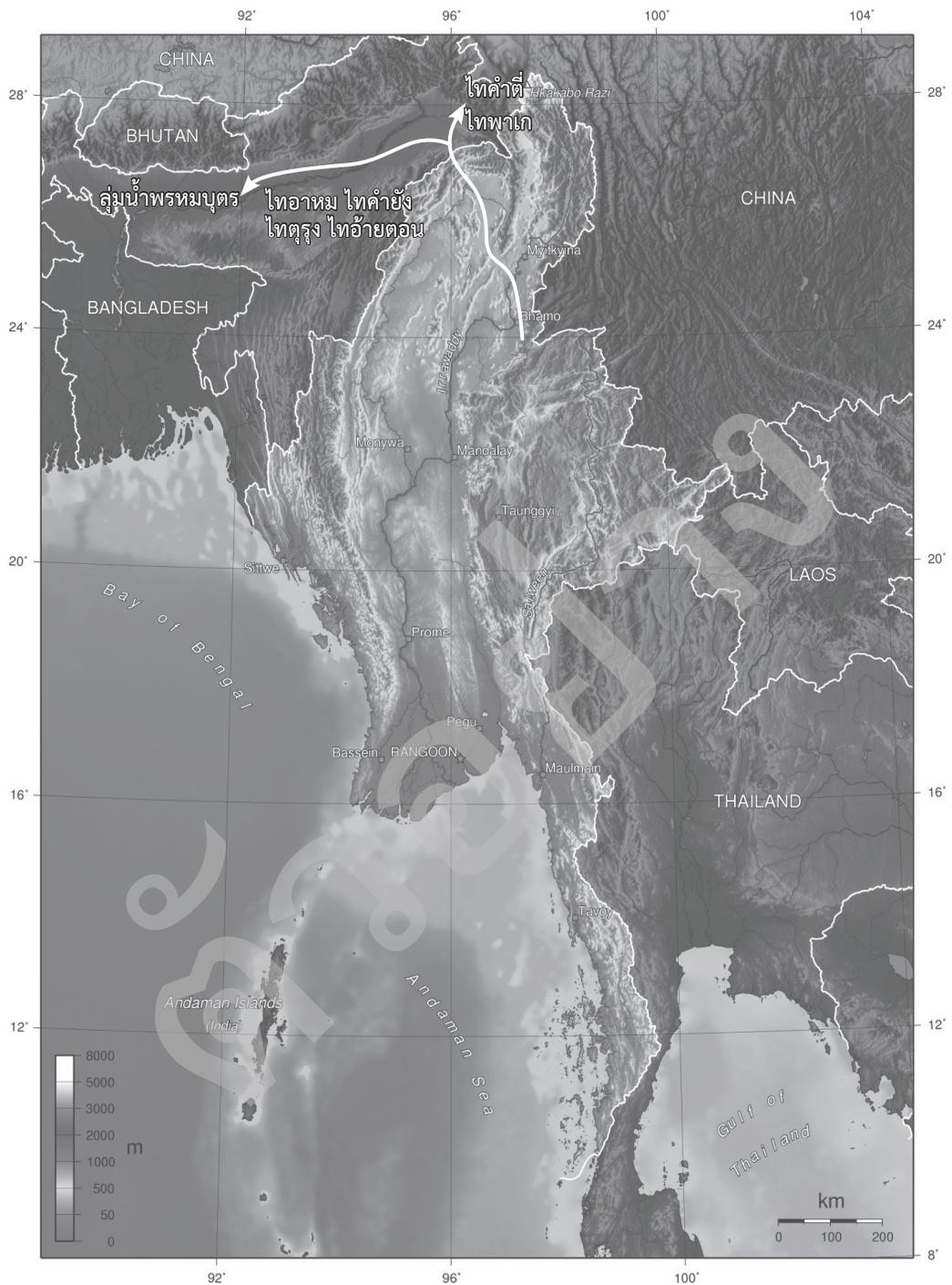
¹อ่านเพิ่มเติมใน บรรจบ พันธุมธา (2504: 55)

กลุ่มไทอื่นๆ ในอินเดีย ที่มีเชื้อไทอาหมนั้นอพยพมาจากไทอาหมหลายร้อยปี เป็นช่วงเวลาที่ยานจักรไทกำลังระส่ำระสายจากศึกภายในและภายนอก พื้นที่ไทใหญ่ในลุ่มน้ำแม่น้ำได้เผชิญการรุกรานจากพม่าและจีนอย่างหนัก จนหลายกลุ่มตัดสินใจอพยพไปตายเอาดาบหน้า ข้ามเขาปาดไคมาเส้นทางเดียวกันกับไทอาหมที่อพยพมาก่อน กลุ่มไทเหล่านี้ประกอบด้วย ไทคำตี้จากเมืองคำตี้หลวง ตอนเหนือของรัฐคะฉิ่นในปัจจุบัน ไทคำยั้งหรือไทคำยั้งจากหนองยางและเมืองกองทางตอนเหนือของรัฐฉาน ไทพาเกหรือไทพาแก่จากเมืองผาแกใกล้กับเมืองกองเช่นกัน ไทตรงจากแม่น้ำตุงคะทางตอนเหนือของรัฐฉาน และไทอ้ายตอนจากตอนเหนือของฉานเช่นเดียวกัน กลุ่มไทใหญ่เหล่านี้แม้มิได้อพยพมาพร้อมกัน แต่ก็ถือได้ว่าร่วมชะตากรรมอพยพในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ยามปะทะศึกภายนอกก็จับมือกันสู้ พอศึกภายนอกเพลาลงก็แย่งชิงแผ่นดินถิ่นฐานกัน กว่าจะตั้งถิ่นฐานในลุ่มน้ำพรหมบุตรได้ต้องโยกย้ายไปมาหลายครั้ง กินเวลาเกือบร้อยปีกว่าที่ทุกกลุ่มจะลงหลักปักฐานจนมีถิ่นฐานเป็นของตนเองได้ในที่สุด

กลุ่มไทใหญ่ที่อพยพมาช่วงหลังนี้มีหลักฐานว่าอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 23-24 ซึ่งได้รับนับถือพุทธศาสนาแล้ว เมื่อไทใหญ่กลุ่มหลังมาถึง พวกไทอาหมได้รับนับถือฮินดูไปหมดแล้ว หน้าที่าก็ออกไปทางอินเดียมากกว่าไท ใช้ภาษาฮินดูจีนสื่อสารกับคนไทที่อพยพไปภายหลังไม่ได้ ทั้งยังมีความคิดความเชื่อต่างกัน ด้วยเหตุนี้ทำให้กลุ่มไทอาหมแยกแวกจากกลุ่มไทใหญ่อื่นๆ ในอินเดีย เกิดเป็นช่องว่างระหว่างชาติพันธุ์ไทด้วยกัน กาลเวลาผ่านไป ภายใต้วัฒนธรรมกระแสหลักของอินเดีย กลุ่มไทคำยั้งและไทตรงซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้ไทอาหมมากที่สุด ได้กลายกลับไปกับไทอาหมและสังคมพื้นเมือง จนส่วนใหญ่สูญเสียภาษาไทตามไปเกือบหมด ในขณะที่ไทอ้ายตอน ไทคำตี้และไทพาเกยังคงใช้ภาษาไทมาจนทุกวันนี้

ลุ่มน้ำพรหมบุตร ที่คนไทในอินเดียอาศัยอยู่เป็นลุ่มน้ำกว้างใหญ่และอุดมสมบูรณ์ มีที่ราบลุ่มกว้างขวางพอให้ปลูกข้าว และมีปลาขนาดใหญ่ให้จับกินตลอดทั้งปี เนื่องจากระดับน้ำในหน้าน้ำขึ้นสูงมาก คนพื้นเมืองกลุ่มอื่นๆ จึงเลือกตั้งถิ่นฐานบนที่สูงพ้นระดับน้ำขึ้นไป เมื่อคนไทอาหมอพยพมาถึงลุ่มน้ำพรหมบุตร เห็นที่ราบลุ่มแม่น้ำอันกว้างใหญ่ มีดินเนื้อละเอียดให้ปลูกข้าวได้ จึงได้ใช้ภูมิปัญญาไทปรับแต่งพื้นที่ลุ่มน้ำให้เป็นนาและวางระบบผันน้ำเข้านาเพื่อปลูกข้าวนาตามวิถีดั้งเดิม จนพื้นที่ลุ่มน้ำที่เคยรกร้างกลายเป็นทุ่งนาสีทอง การเป็นชวานาทำให้คนไทอาหมมีชีวิตที่สมบูรณ์ บริโภคข้าวเป็นอาหารหลักร่วมกับปลา พืชผักต่างๆ อาทิ ถั่ว พริก สมุนไพร ตามวิถีไท

คนไทใหญ่กลุ่มอื่นๆ นอกจากไทอาหมได้แยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานโดยรักษาระยะห่างระหว่างกันอยู่ ไทคำตี้ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่รองจากไทอาหมมีประชากรประมาณหมื่นกว่าคน ได้เลือกตั้งหลักแหล่งที่ลุ่มน้ำโลहितในเขตอรุณาจัลประเทศ อาศัยอยู่กันในราวร้อยกว่าบ้าน ส่วนไทคำยั้ง ไทอ้ายตอน และไทตรงเลือกตั้งถิ่นฐานไม่ใกล้ไม่ไกลจากกลุ่มไทอาหม ในแถบเมืองโยรหัตและโคละฆาต แต่ละกลุ่มมีประชากร 3-5 พันคน และมีบ้าน 9-10 บ้าน ส่วนไทพาเกได้ลงหลักปักฐานบริเวณลุ่มน้ำหก มีประชากรรวมประมาณสองพันคน อาศัยอยู่ใน 9 บ้าน แม้ต่างคนต่างมีขอบเขต แต่ไทใหญ่ในอินเดียยังคงความสัมพันธ์ทางเครือญาติไทจากการแต่งงานข้ามกลุ่มและการมีสายวัดหมู่บ้านร่วมกัน

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงเส้นทางอพยพของคนไทในอินเดีย
 Map of migration routes of Tai in India

ระบบการปกครองของไทยในอดีต เดิมเป็นระบบเจ้าฟ้าที่เชื่อมโยงจากบรรพบุรุษที่เมืองมา เจ้าฟ้าเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดตามความเชื่อแต่โบราณว่าเป็นโอรสสวรรค์หรือ “ไข่ฟ้า” ถือเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด ตำแหน่งเจ้าฟ้าถูกสงวนไว้ให้เชื้อพระวงศ์สายตรงโดยเฉพาะเชื้อเครือที่ปกครองเมืองใหญ่ เจ้าฟ้าทรงมีอำนาจเด็ดขาดทางมีหอคำเป็นที่ประทับว่าราชการ มี “เวียง” หรือเมืองที่มีกำแพง ป้อมเชิงเทิน และคูน้ำล้อมรอบ มีมเหสีเป็นธิดาเจ้าฟ้าไทใหญ่ในระดับเสมอกันทำหน้าที่เป็น “นางจ๋ม” หรือผู้ดูแลรักษาตราแผ่นดิน และบ่อยครั้งยังทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในกรณีเจ้าฟ้าสวรรคตหรือบัลลังก์ว่างลงชั่วคราว โอรสของเจ้าฟ้าจะได้ตำแหน่ง “ขุน” ส่วนธิดามีตำแหน่ง “เจ้านาง” เชื้อพระวงศ์องค์อื่นๆ จะได้ตำแหน่งลดหลั่นกันไปตามความสามารถและความอาวุโส ปัจจุบัน การปกครองแบบเจ้าฟ้าได้หมดลง คงเหลือร่องรอยในตำแหน่งผู้นำระดับบ้านและชุมชน ซึ่งส่วนมากเป็นทายาทหรือผู้สืบสายจากเจ้าฟ้า ปกครองบ้านร่วมกับคณะผู้อาวุโสและผู้แทนจากภาครัฐ

ระบบปกครองบ้านไทในอดีตมี “ปู่แก่” คือพ่อบ้านหรือเฒ่าบ้าน เป็นผู้ดูแลบ้าน มีกรรมการหลายคนรวมเรียกว่า “เฒ่าบ้านแก่สวน” เป็นผู้ตัดสินคดีความ ตลอดจนควบคุมพิธีการต่างๆ แต่ละบ้านจะมีผู้นำกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น งานบุญ งานแต่ง งานศพ งานสร้างฝาย งานเกี่ยวข้าว งานสร้างบ้าน ในกลุ่มผู้ออกเรือนมีหัวหน้ากลุ่ม และระบบอาวุโสเป็นกลไกกำหนดความคิดและพฤติกรรมของคน ทำให้ชุมชนดำรงอยู่อย่างเข้มแข็ง

ชุมชนที่มีขนาดใหญ่กว่าบ้านรวมกันเป็นชุมชนเมืองที่มีเจ้าปกครอง และมีเถ้าเมืองหรือเฒ่าเมือง ดูแลความสงบของเมือง ทั้งเก็บส่วยภาษีส่งมอบให้เจ้าฟ้า ในเมืองมีเวียงเป็นศูนย์กลางการปกครองและเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าฟ้าและเชื้อพระวงศ์ รอบเวียงมีชุมชนรายล้อม แบ่งพื้นที่ทางกายภาพเป็นพื้นที่ชุมชนหัวเวียง กลางเวียง และหางเวียง

โลกทัศน์ความเชื่อไทในอดีต สะท้อนความเชื่อเรื่องผี โดยเฉพาะผีบรรพบุรุษ ความเชื่อใหญ่ของคนไทใหญ่ คือ “แลงดอน” เป็นผีฟ้าผู้เป็นใหญ่ ถัดมาเป็นผีเมืองหรือ “เสื่อเมือง” เป็นวิญญาณบรรพบุรุษเจ้าเมือง มักมีที่สถิตอยู่ที่ต้นไม้ใหญ่หน้าเมือง เช่น ต้นสูง ในระดับบ้านนับถือ “เสื่อบ้าน” หรือผีเจ้าบ้านซึ่งเป็นผู้นำบุกเบิกสร้างบ้าน เป็นผู้คุ้มครองและช่วยดลบันดาลความเจริญงอกงามและอุดมสมบูรณ์ในบ้าน ในเรือนมีความเชื่อเรื่องผีดำผีเรือนหรือผีบรรพบุรุษผู้เป็นศูนย์รวมจิตใจของสมาชิกในเรือน มีที่สถิตอยู่ที่เสาหรือหิ้งผีบรรพบุรุษ นอกบ้านมีความเชื่อเรื่องผีในธรรมชาติ เช่น ผีฝาย ผีนา ผีเจ้าที่ ผีปู่ตา ผียาขวัญข้าว ตลอดจนความเชื่ออื่นๆ เช่น การทำนายกระดูกไก่ การฮ้องขวัญหรือเรียกขวัญ ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยามและความฝัน

ประเพณีและพิธีกรรมไทในอดีต มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต เมื่อแรกเกิดผู้เป็นแม่ต้องอยู่ไฟ เมื่อเติบโตใหญ่เป็นวัยรุ่นขึ้นมักบวชเป็นเณร และเมื่อเป็นหนุ่มเต็มตัวจึงบวชพระ การครองเรือนชายหนุ่มมักเกาะกลุ่มกันไปเกี่ยวสาว ด้วยการเล่นดนตรีร้องเพลงหรือด้นกลอนที่ชานเรือนของฝ่ายหญิง เมื่อพอใจกัน ฝ่ายชายจะจัดการให้เฒ่าแก่มาสู่ขอและกำหนดวัน “กินแขกกินดอง” หรือวันแต่งงาน เมื่อแต่งงานแล้ว ฝ่ายหญิงย้ายไปอยู่เรือนพ่อแม่ฝ่ายชาย และนับถือผีฝ่ายชาย ผู้อาวุโสในเรือนเมื่อ

แก่แต่มาอยู่กับบ้านเลี้ยงหลาน จดจารธรรม ไม่ต้องไปไรรณา เมื่อตายลงก็ทำพิธีฝัง ถึงสิ้นปีลูกหลานจึงทำทานด้วยตุงเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ นอกจากพิธีกรรมชีวิต ยังมีประเพณีทางศาสนาพุทธที่สำคัญ ได้แก่ “ปอยเข้าหว่า-ออกหว่า” หรือเข้าพรรษา-ออกพรรษา “ปอยสุมหลัว” หรือสุมพินก่อไฟให้แก่พระพุทธรเจ้า “ปอยส่งลอง” หรือบวชเณร ส่วนในวิถีเพาะปลูก ก็มีงานบุญตามช่วงเวลาเพาะปลูกต่างๆ อาทิ การไหว้ผีนา ทำขวัญข้าว ตาน (ทาน) ข้าวใหม่ ตลอดจนประเพณีเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ อาทิ สังแก่น หรือประเพณีสงกรานต์

วัฒนธรรมการแต่งกาย อาหารการกิน และศิลปะไทในอินเดีย มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์หญิงไทในอินเดียยังคงทอผ้าพื้นเมืองไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน ชายไทอาหมนิยมนุ่งผ้าโจงแบบอินเดีย ส่วนหญิงไทอาหมที่นุ่งผ้าห่มผ้าดูแล้วคล้ายสำหรับในกลุ่มไทอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาหม ชายนิยมนุ่งลองจีลายตารางกับเสื้อแขนยาว หญิงนุ่งซิ่นมีลวดลายเฉพาะกลุ่มของตน มีทั้งลายตั้ง ลายนอน และลายดอก กับเสื้อแขนกระบอกแคบเววลอย หญิงแต่งงานแล้วมักมีผ้าผืนซิ่นคลุมด้านหลังนอกอีกชั้น เรียกว่า ผ้านางวาด

อาหารการกิน มีข้าวเป็นอาหารจานหลัก ข้าวเจ้าใช้กินเป็นอาหารคาว ส่วนข้าวเหนียวเป็นอาหารหวาน ข้าวเจ้ากินร่วมกับน้ำพริก ผักต้ม ซุปถั่ว และปลา การปรุงใช้วิธีการพื้นฐาน คือ หุง ต้ม นึ่ง ยำ ทอด และการหลามในกระบอก เช่น ข้าวหลาม ปลาหลาม การถนอมอาหารมีทั้งการตากแห้ง เช่น ข้าวปุก การดองเค็ม เช่น ปลาเน่า ถั่วเน่า ดองเปรี้ยว เช่น ผักดอง เครื่องดื่มที่นิยมกินตลอดวันคือ ชา ที่ปลูกและแปรรูปเอง เป็นชาอัสสัมชั้นดีที่อังกฤษนำมาปลูกจนกลายเป็นพืชเศรษฐกิจ

ภาษาไทยในอินเดีย มีรากเหง้าจากภาษาไทยใหญ่ในกลุ่มน้ำเมา ตัวเขียนเป็นอักษรไทที่เลือกรับจากภาษามอญ ตัวอักษรไทใหญ่มีทั้งสิ้น 18 ตัว ส่วนหนึ่งเป็นตัวอักษรพื้นฐานเหมือนภาษาไทย แต่มีบางเสียงต่างกัน โดยเฉพาะตัว บ ด ร สระไทใหญ่มีรูปและเสียงคล้ายสระในภาษาไทยแต่ไม่มีสระประสมเอีย เอือ อัว แต่ออกเสียงเป็นสระเดี่ยว คือ เอ เออ โอ ตามลำดับ

จกคมาย
ถึงพี่น้องไท

18 ธันวาคม 2554

ถึง พี่น้องأيายลวด ไฮโหลง

ดิฉันเป็นอาจารย์สอนสถาปัตยกรรมที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความสนใจจะเดินทางไปศึกษาเกี่ยวกับบ้านเรือนไทในอัสสัม เพื่อสร้างฐานความรู้แก่สังคมไทเราและสานความสัมพันธ์พี่น้องไทในภูมิภาค ดิฉันได้ทราบจากท่านทูตไทยประจำอินเดียว่าพี่น้องไทพาท้องการจะปรึกษาหารือเรื่องการสร้างพิพิธภัณฑ์ไทและศาลารำลึกถึงการเสด็จเยือนอัสสัมของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่บ้านพากะได้ น่าจะเป็นโอกาสอันดีที่เราจักได้พบกันสักครั้งหนึ่ง

ขอท่านโปรดพิจารณาแล้วตอบกลับด้วยจักขอบคุณยิ่ง
ด้วยความนับถือ
ระวีวรรณ

.....

26 ธันวาคม 2554

โอวาทิ พี่น้อง ระวีวรรณ

ผมได้รับอีเมลล์แล้ว และได้พูดคุยกับหัวหน้ารวมถึงกรรมการผู้ใหญ่ในบ้านพากะได้เกี่ยวกับการมาเยือนของคุณ พวกเรายินดีที่จะได้ต้อนรับ พบปะและหารือทั้งเรื่องไทศึกษาและเรื่องพิพิธภัณฑ์ตลอดจนศาลารำลึกถึงการมาเยือนของเจ้าฟ้าอ่อนของไทย พี่น้องไทที่นี้ยินดีที่จะได้กระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนไทด้วยกัน

หวังจะได้พบคุณที่บ้านของเราในอนาคตอันใกล้
ด้วยความปรารถนาดี
أيายลวด

.....

14 มีนาคม 2555

พี่น้อง อ้ายลวด

ขอโทษด้วยที่มีได้ตอบอีเมลไปพักใหญ่ ตอนนี้เราเตรียมการเดินทางทุกอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว วิซ่าผ่านไปได้อย่างยากลำบากเพราะสถานกงสุลที่นี่ค่อนข้างเข้มงวดกับการออกวีซ่าไปอัสมัม ด้วยเหตุที่ยังถือว่าเป็นพื้นที่เปราะบางทางการเมือง เราซื้อตั๋วเดินทางแล้ว จะออกเดินทางวันที่ 21 มีนาคม 2555 จากเชียงใหม่ไปกรุงเทพฯ ไปต่อเครื่องบินที่เมืองกัลกัตตาเพื่อไปพบคุณที่เมืองดิบุการีในตอนเช้าวันรุ่งขึ้น คณะเดินทางเรามี 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน เป็นอาจารย์ 2 คน นักศึกษา 2 คน กำหนดการเดินทางทั้งหมดอยู่ระหว่างวันที่ 21 มีนาคม ถึง 4 เมษายน 2555 ขอบคุณมากสำหรับความมีน้ำใจของคุณ เราตื่นเต้นกับการเดินทางมากและหวังใจว่าจะได้พบกันในเร็ววันนี้

ระวีวรรณ

.....